

det er ligeledes ganske vist, at de paa en forunderlig Maade bleve overfløede ved Begivenhederne og ved en overstyrrende Bevægelse; men at det Hele saa alligevel ordnede sig, idet man tog Hensyn til Virkeligheden mere end til de Planer, man — jeg indrømmer, det var maaskee fleet af store Tænkere og efter modent Overlæg — havde dannet sig om, hvorledes det Hele skulde gaaet til. Det er nu overfor en saadan Tilstand, at jeg staaer i det Dieblit, jeg har vovet at indlade mig paa at lede de kirkelige Anliggender. Det er overfor en saadan Tilstand, hvor der, efter mit Skjøn idetmindste, er en betydelig Fare for, at den Bevægelse, jeg nærmest ønskede at tilfredsstille med Tilslæbelsen til at stifte Valgmenigheder, — en Bevægelse, der deels gaaer i Retning af stærkt spændte Fordringer om flere Indrømmelser, deels gaaer i en Følelse af Utaalmodighed og Forstemthed hos dem i Folketirken, der ikke finde sig tilfredse der — at denne Bevægelse skal blive benyttet af Ordførere for sectereriske Partier, der f. Ex. for Tiden komme hid baade fra Sverrig og fra Norge, og der ansees for at være lutherist- evangeliske Chrisne, for religiøse Lægmands-Ordførere, uden at man har nogen Sikkerhed derfor, medens man har Grund til at formode, at de gaae ganske andre Erinder og høre hjemme i andre Kredse. Der er, mener jeg, Fare for, at denne Art Bevægelser, medens den begynder med at give sig ud for en Fortsættelse af Udviklingen i Folketirken, skulde berøve os en stor Deel af de Elementer i denne, som virkelig ere vakte til nogen religiøs Interesse eller lade sig vække dertil. Og derfor mener jeg, at man maa gaae ind paa den Indrømmelse, en Valgmenighedslov giver, og mener det ligeoverfor Spørgsmaalet om Behandlingen af Sagen ved en Kirkecommission, bestemere, jo bitterligere det nu maa være, at enhver Kirkecommission, der nu blev dannet, vilde isorveien, naar man ikke havde den underlige Tanke, at den kom til at bestaae alene af dem, der ikke vare iblandt de Ledende, forudhelde til den Anskuelse, at Sagen skulde forlastes og vises tilbage. — Naar den samme ærede Landssthingsmand saa kom ind paa Grundlovens § 75 og den rette Opfattelse deraf, saa befinder han sig paa et Punkt, hvor han sag-

tens i visse Maader maa staae feirrig overfor mig, enten jeg siger Noget eller ikke, fordi jeg ligefrem maa tilstaae, at ved dens Opfattelse staaer jeg imellem en dobbelt Bevidsthed, Bevidstheden om, at historisk har det sig saaledes, at der oprindeligt var tænkt paa at indføre en Kirkeforfatning i dette Ord mere bestemte Betydning, men historisk har det sig ogsaa saaledes, at den Tilfættning, hvorved det skulde udtrykkes, ad hvilken Vej den skulde komme, er staaen bort; og historisk har det sig derhos saaledes, at gennem en Række af Aar have Udtalelserne om, at den skulde gennemføres, været stærke nok, men til samme Tid har det efterhaanden vist sig mere og mere vanskeligt, og hidtil umuligt, at gennemføre den saaledes. Derom siger nu den ærede Landssthingsmand, at det kan ikke undre Noget, om der skulde gaae en Mennefsaalder med dertil, og jeg har aldeles Intet at erindre derimod; jeg har aldrig erklæret, at jeg meente at ville beskrive den tilfættede Opfattelse. Men jeg mener kun, at naar det saaledes kan være længe hermed, maae vi atter, efter hvad jeg kalder Forholdenes Logik, foreløbig finde os i og hjælpe os med at faae, om muligt, en samlet moden Udtalelse om nogle af de vigtigste Spørgsmaal, der nærmest turde ligge for i Henseende til kirkelige Anliggender. — Naar forøvrigt det samme ærede Medlem har gjort opmærksom paa, at naar vi følge den europæiske Bevægelse og Udvikling, saa have vi deri nogen Garanti, ja en betydelig Garanti for, at, om der ogsaa reiser sig stærke Røster og mange Stemmer imod, hvad vi tage os for, turde vi dog haabe at være paa den rette Vej, og at de urolige Stemninger ville standses og de vakte Bevægelser lægge sig, saa tør det maaskee være ganske sandt og kan i mange Tilfælde have gjort sig gjældende. Men paa den anden Side er det dog noget Giendommeligt, om man her paa det kirkelige Gebeet, hvor vi for længe siden have maattet høre, og have hørt tidt nok, at Sognebaandsløsningen var Noget, man ikke havde saaledes paa noget andet Sted, — idet man kun kjendte Dimissorialer og som ganske særegne Undtagelser, — om man paa dette Gebeet, hvor vi altsaa synes at have noget Giendommeligt, til en Tid og under Forhold, hvor vi ellers mene,